Ч. 289. (460). Львів, Неділя дня 26 падолиста 1916. Рік II.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

Ціна примірника 6 сот.
На провінції 8 сот.
В занятих територіях 4 коп.

політична, економічно-суспільна й літературна ґазета.

Виходить що дня рано кромі понеділка.

Условя передплати у Львові:

На рік	18·— К.
„ півроку	9·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	1·80 „

В краю і державі:

На рік	24·— К.
„ півроку	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

За границю:

В Німеччині	28 мар.
В Америці	8 дол.
В инших державах	40 фр.

Реклямації вільні від почтової оплати. Рукописи не звертають ся. Приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся бтілі важнійші застережені. — „Українське Слово“ продаькиють всі іра по цілім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: ЛЬВІВ, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку а в оповістках 80 сот., в редакційній части 1 К. Повідомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

В справі нашої політики.

Відень, дня 24 падолиста 1916.

Останної суботи зібрали ся всі чеські посли в Празі без ріжниці партій та заложили „Parlamentarni Česky Svaz“ (Парл. Чеський Союз), до котрого вступили також чеські соціял-демократи. Союз числить разом 106 членів, а засадою його є безумовна солідарність та карність на підставі звичайної більшости голосуючих. Компетенція „Союза“, як се в понедідок доніс комунікат з конституційного засіданя, є заступати чеський нарід у всіх без вимки національних справах супроти правительства та всіх инших позанаціональних політичних чинників. — Як бачимо, то чеське парламентарне заступництво в моменті, коли Чехи почулись загроженими через заповіджене вилучене Галичини, зединилось без ріжниці партій та обняло як одиноке компетентне тіло заступництво Чехів на зверх. Се і цілком природна річ. Так само є і в Поляків. Так само сталось і в нас, що загрожені вилученем Галичини, независимі українські парл. заступники з Галичини без ріжниці партії зединились та признали себе одиноко управненим і покликаним тілом вести національну політику супроти позанаціональних чинників; як знаємо і п. Вітик, укр. соц.-демократ заявив, що приступить до сеї формації.

Разом з основанем одноцільно-чеського парл. клюбу заложили Чехи і „Cesky narodni vybor“ (Чеський нац. комітет або виділ), зложений з репрезентантів всіх чеських партій, делеґованих всіма партійними управами. В компетенції сего „виділу“ лежить вести політику національну в краю, в чеськім народі т. є. орґанізувати нарід, годити партійні спори, устроювати спільні акції в краю, попирати ними посольський „Союз“, означувати спільні засади нац. політики і т. д.

Заступство на зверх до него не належить. В сей спосіб виключені є компетенційні конфлікти між обома чеськими верховними політичними тілами, бо їх компетенції є з двох цілком ріжних піль: одно веде національну політику назверх, друге веде нарід у нутрі і попирає політику першого народними акціями, заявами і т. д.

Тому не можна з орґанізації Чехів витягати такої анальоґії, будьто і нам треба було у Відни два політичні тіла. Недостає іменно тут т. зв. tertium comporationis. Ті, хто у нас заявляє ся за двома верховними політичними тілами у Відни, бажав би, аби ті оба тіла вели політику назверх, отже щоби сварились з собою о компетенцію та на се марнували час. Коли нам треба два тіла до національного проводу, то хиба з такою самою компетенцією, як у Чехів і як є у Поляків, де „Koło poselskie“ а „Komitet Narodowy“ мають дві цілком ріжні компетенції. „Koło“ заступає на зверх, а „Komitet Narodowy“ орґанізує нарід.

І ще одно: як у нас має повстати побіч парл. репрезентації друге тіло політичне, то хиба в краю. Се-ж було би комічне, якби не було траґічне, коли би ті, що хочуть орґанізувати край, сиділи у... Відни. Для послів і їх політики Відень є саме відповідним полем. Але не для тих, хто хоче орґанізувати нарід. Творити-ж два тіла для сеї роботи, яку зробить одно — посольське, значить не тільки вводити нелад, роздвоєне, гризоту, зависти і т. п., але і марнувати сили, які можна з користю для народу ужити в краю.

Супроти того сантиментальні заклики до „братерської вирозумілости“ і „розділу праці між парл. репрезентацією а буд. Нац. Радою — не на місци. Дивні що найменше сі сантиментальні фрази в устах тих, що в найтяжших часах, коли Москаль залив Галичину, „вищили“ без пощади всі і вся, хто противив ся самовільному правлінню „диявід“ в укр. політиці (падолист 1914 — весни 1915). Тоді хотіли самі допустити до „розділу праці“ між тодішною „Президією“ а посольською репрезентацією. — Коли-ж таки дехто тепер кличе до „братерської вирозумілости“ та „розділу праці“, то треба сказати ясно, о що йде. А іменно ходить о затушоване вини тих, що провинили, та о те, щоби впровадити знов ... у політики на зверх задними дверми тих, що уступили. Що наслідки того були би найтяжші для нашої політики, ввели би в неї крайне безголове, не треба виясняти.

Українська Парляментарна Репрезентація з приводу смерти Монарха.

Українська Парляментарна Репрезентація зібрала ся в пятницю дня 24. падолиста на жалібне засідане. Голова Романчук виголосив жалібну промову, в якій підчеркнув словами найглубшої вдячности ті добродійства, які Цісар Франц Йосиф I. засвідчив українському наро-

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Природа і мистецтво.

(Далі).

Греки переняли в Египтян основи архітектурного строю, та не додаючи до нього, облагороднили форму до незрівнаних форм досконалости і чару. Говорить про се вже розвиток форм кольонни, що стала характеристичним складником грецького будівництва. Від важкої і строгої дорійської кольонни, через струнку і чарівну кольонну йонську, дійшов розвиток до коринтійської, найбільш складної і до високої міри переладованої різьбарськими прикрасами.

Римляни не дали архітектурі нічого свойого, але перенявши від Греків форми кольон, зєднали їх з луковим склепінєм перейнятим від колишних мешканців Тосканії. Комбінація тих засвоєних складників, дала свого рода „римський стиль“. При тому, кольонну, якої Греки вживали тільки як підпори, починають Римляни вживати для зміцненя і декорації стін.

Користуючись склепінєм, будували Римляни велитенські будівлі в кілька поверхів при чому використували грецькі кольонни для декорації в той спосіб, що починали від найдужчих дорійських, а кінчали легкими, декоративними корінтійськими полукольоннами (пілястрами). Поруч грецьких декоративних елементів, вживали своїх, у формі воєнних трофеїв, лаврових вінків, збруї, вірлів і т. д.

Будучи мало талановитим народом доробкевичів і войовників, не рідко тратили міру, через що в історії мистецтва займають Римляни доволі незамітне місце.

Основною ціхою візантійського стилю є перейнята від Римлян але до високої конструктивної досконалости доведена копула. Візантійський храм, построєний на поземому пляні в формі рівнораменного, грецького хреста, ціхує головна, велика копула оперта на чотирох стовпах, злучених зі собою аркадами. Поруч головної копули гуртував ся ряд поменших, що накривали собою простори поміж раменами хреста. Світло дня, що в римських будовах плило з отвору в закінченю копули, тут просвічує рядом вікон в т. зв. підбаннику або барабані. Прекрасними памятниками візантійського стилю, доволі богата між иньшими і Україна. (Гляди: Мої „Нариси з історії укр. мистецтва“ — „Шляхи“). — Інтересною і в високій мірі оріґінальною являєть ся капітель візантійської кольонни. Т. зв. магометанський стиль, що розвинув ся під впливом Ісляму, характеристичний своїми неспокійними луками в формі підкови або сплощеного остролука. Геометричні декоративні взори т. зв. арабески криють будівлі того стилю аж до затрати міри і смаку. Коран забороняв пластичні зображеня природи, через що магометанське мистецтво законом відірване від природи мусіло скоро вичерпати свої животні соки. Воно фантастичне, пересадне в декоративних подробицях, викликує враженє чогось екзотично-хоробливого.

Романський стиль, що розвинув ся більше всього на Заході Европи з огляду на поземий плян своїх будівель не далеко відбіг від римських чотирокутних базилік, поділених рядами кольон на три або пять нав. Новістю, яку сотворив романський стиль, була конструкція склепінь.

Місце нетрівалих плоских стель заняли сильні бочкові склепіня поділені на ряд квадратних піль, прорізаних перехрещуючими ся взаїмно ребрами, що лучили протилежні стовпи перекутнею. Крім ребер лучили стіни зі собою поперечні пояси. Се вже не проста перекладина на підпорах, а складний устрій, для якого мало було знаня природних законів тяжести. Тут уже бачимо ґеніяльну думку архітекта-конструктора.

Слідкуючи за розвитком романського стилю, що згодом переходить в ґотик бачимо, як конструктивна „штучка“ починає брати перевагу над спокоєм і повагою будівлі. На вид сміливих помислів нам завертаєть ся голова, але естетичне враженє будівлі слабне. Розум, умова праця починає пригнічувати почуваня, будова стає математичною задачею більше, як твором мистецтва.

Готик се стиль середновічного міщан-

дови. Ухвалено одноголосно вислати до Кабінетової Канцелярії слідуючу кондоленційну депешу: „Українська Парляментарна Репрезентація порушена до глубини смертю Його Цісарського Величества, Наслідника наших королів Данила і Льва на престолі Галичини і Володимирії, якого 68-літньому правліню завдячує Український нарід нове національне житє і тронута до глубини траґізмом смерти сердечного Володаря мира ще перед покінченем найстрашнійшої світової війни — просить, щоби її вільно було у стіп Престола зложити заяву співчутя в імени власнім і в імени всего Українського народу“.

Підписані:

Романчук, Петрушевич, Бачинський.

Сумне засідане.

ВІДЕНЬ. (Ткб.). Загальна Українська Рада відбула жалібне торжественне засідане, на якім Др. Кость Левицький виголосив промову: Ухвалено зложити у стіп Престола заяву кондоленції. На знак жалоби засідане замкнено.

(Тут, як видно, зайшло якесь непорозуміне, бож про істноване „Загальної Української Ради“ під сю пору ніхто в краю не знає. На всякий случай воно вказує, що стара грішна, віденська політика шукає нових хотьби й як крутих стежок, щоби далі дурити бідний нарід. Прим. Ред.).

Новий Цісар.

Богато дрібних черт, що виступали підчас військової служби цісаря Карла — пише „Neue Freie Presse“ — склали ся на картину характеру теперішного цісаря. Інтеліґенция получена з добротою, веселість з повагою, свідомість обовязків і пильність се основні черти його характеру. Кар[illegible]шею і тілом жовніром. Вій[illegible]лав ся цілковито і не богато мав часу на спочинок і розривку.

Коли у Відни приділено його до полку піхоти „Hoch-und Deutschmeister“, виходив о 7 год. з палати Гецендорф, в якій мешкав і йшов до касарні, звідки вертав поміж 2 а 3 год. по полудни. Пообідавши в товаристві дружини, вертав о 4. годинні по полудни до касарні, де оставав до вечера. Одинокою розривкою цісаря були лови.

Від почину війни находить ся цісар Карло на фронті. Час від часу приїздив на день, два до Відня, щоби зложити звідомлене свойому дідови а покійному цісареви. Тоді мешкав в шенбрунському замку, в якому перебуває від початку війни цісарева Зита.

Хтось з окруженя цісаря Карла, оповідає в „Neues Wiener Abendblatt“, що цісар був як офіцир взірцевим підчиненим, вирозумілим старшиною і сердечним товаришем оружа. Точно виконував всяку службу, а коли в гурті офіцирів жалував ся хто на строгу службу, цісар признавав слушність, але додавав: „Щож робити — приказ приказом“.

Літа, що полишають враженє на ціле житє, провів цісар Карло в кінноті. Пробував в малих ґарнізонах, але не нудьгував ніколи.

Щоби познакомити ся з кождим родом оружа служив цісар відтак в піхоті і як командант куріня сповняв службу взірцево і ніколи ніким не виручав ся.

Принятя, на які цісар Карло запрошував своїх офіцирів як командант куріня, мали ціху сердечности.

Цісар Карло І. вступив до армії 1. падолиста 1903 р. Почав службу в 1 полку уланів. Перенесений в вересни 1905 р. до драґонів ч. 7, опинив ся як четар в Кутерштц, коло Біліна. Дня 1. падолиста 1906 р. став старшим четарем. В тім часі втратив батька. На часок покинув військову службу, щоби в Градчині посвятити ся правничим і державним студіям. Весною 1908 в. покинув Прагу.

Висшої воєнної штуки вчили його полковники Дітель і Зайдлер. В 1909 р. іменовано його ротмайстром і командантом 5 загону 7 полку драґонів.

Дня 21. жовтня 1911 р. одружив ся з бурбонською княжною Зитою з Парми. 1912 р. перенесено його полк до Галичини, де цісар опинив ся в Коломиї.

Тут остав цісар до 1. падолиста 1912 р. коли його іменовано майором полку піхоти ч. 39. В 1914 р. іменовано його підполковником. Від страшного случаю в Сараєві аж дотепер служить цісар в поли. 12 марта 1916 р. іменовано цісаря полевим маршалком і віцеадміралом, та віддано йому команду корпусу. За пролома́нє ворожої лїнї на італійському фронті на високорівні Лявароне одержав цісар Карло ордер зелїзної корони І. кляси, та ордер „Pour le merite“.

12. серпня іменовано його ґенералом кавалерії і адміралом. Останними днями досяг молодий цісар гідність ґенерал-полковника.

Новий цісар і парлямент.

Цісар Карло, безпосередно по свойому вступленю на престол і після престоловступного маніфесту вирядив до президента міністрів д-ра Кербера відручне письмо, в якому він, памятаючи на свій конституційний обовязок зложеня присяги на австрійську конституцію, заставляє президента міністрів предложити йому дотичні пропозиції. Ходить тут о зобовязанє, яке накладає на Монарха VIII. статя конституційного закону з дня 21. грудня 1867 р.

Цісар має заприсягти конституцію в обличю обох палат парляменту. Як відомо, під теперішну пору парлямент замкнений, а від покликаня д-ра Кербера почали ся змаганя представників парляментарних партій в цїли оживленя парляменту. Саме тепер прийшла нагода як найскоршого скликаня парляменту. У вчерашній розмові президента міністрів з президентом парляменту д-ром Сильвестром заявив др. Кербер, що в відношеню до приреченя монарха, стоїть він на строго конституційному становищи. Перед парляментом отвирає ся дорога нового розвитку. Бо хоч празничний акт цісарського заприсяженя конституції є тільки формальністю, то всеж таки се буде перший крок до повороту парляментаризму в нашій державі.

Др. Кербер висловив ся в розмові з представниками парляментарних партій, що бажане є порозуміне, на основі якого можна би випрацювати програму правильної діяльности парляменту. Завданем партій є вчинити усе, що є в їх спромозі, щоб парляментарне житє держави пішло як найскорше на стрічу її потреб і інтересів.

Двірські іменованя.

„Wiener Ztg.“ оповіщує:

Любий кн. Монтенуово! Як перший старший охмистр двора, віддавали Ви визначні і знамениті прислуги бл. п. Мойому найдостойнійшому Дідови Й. Ц. Величеству Цісареви Франц Йосифови І. і були Ви Йому аж до послідної години вірною підпорою. Цінуючи в пошані се незвичайне гідне признаня Ваше поведенє, надаю Вам бриляни до великого Хреста мого ордеру св. Стефана.

Відень, 23 падолиста.

КАРЛО в. р.

Його Ц. Величество іменував тайного совітника Альфреда кн. Монтенуово першим старшим охмистром двора.

Тайних совітників: Карла ґр. Вереаєв-Ланцкоронського старшим шамбеляном.

Авґуста ґр. Зіхі старшим маршалком двору.

Миколу ґр. Пальфія старшим конюшим.

Леопольда ґр Берхтольда другим старшим охмистром.

Миколу ґр. Сешені маршалком двора на Угорщині.

Авґуста ґр. Бельґарде старшим підстольником.

Карла ґр. Румерскірх старшим маштелярем.

Макса ґр. Тун-Гогенштайн старшим ловчим.

Едварда ґр. Мишка-Холоневського старшим майстром церемоній.

Президенти обох палат у Д-ра Кербера.

„Parlaments Korrespondenz“ доносить: Так як вчера з президентом палати послів Сільвестром, відбув оноді през. міністрів Д-р Кербер конференцію з президентом палати вельмож кн. Віндішґрецом, який теж просив президента міністрів о визнане йому послуханя у Цісаря. Др. Кербер обіцяв вволити бажаню президентів обох палат.

Послуханє обох президентів відбуде ся в перших днях по жалібних торжествах з приводу смерти покійного Цісаря.

На пяту воєнну позичку!

Міністер рільництва видав поклик до хліборобського населеня з зазивом до участи в підписуваню пятої воєнної позички. Поклик пригадує, що обовязком горожан є дати державі средства на веденє війни. Також і хлібороби мали в часі війни більші приходи, що дає їм спромогу у [illegible] мірі причинити ся до пятої воєнної позички.

Світова війна.

Через Дунай.

БЕРЛІН. (Бюро Вольфа). В области Соми нічо замітного. Ми дійшли до ріки Алюти. Війська ґрупи Макензена перейшли Дунай в кількох місцях.

Кріза міністеріяльна в Росії.

ПЕТРОГРАД. (П. т. аґ.) Секретар стану і міністер комунікації Трепов іменований президентом міністрів. Дотеперішний президент міністрів і міністер заграничних справ Штірмер зістав іменований шамбеляном царського двора при задержаню функцій члена Ради державної.

Відроченє думи.

Царським указом відрочено державну думу до дня 2 грудня.

О долю цивільних полонених.

Зі Стокгольму доносять: Часопись Swenska Dagbladet вислала до голови шведського Червоного Хреста князя Карла запитане чи шведський Червоний Хрест не міг би прийти в поміч цивільним бранцям воєнним, які находять ся в Росії. Князь Карло відповів, що російське правительство вже з початком війни розділило діяльність в той спосіб, що шведський Червоний Хрест несе поміч військовим бранцям воєнним, а американський цивільним. Годі надіятись, щоби російське правительство згодило ся на зміну. На нарадах Червоного Хреста в Стокгольмі поставлено внесенє, щоби діяльність шведського Червоного Хреста поширити також на цивільних бранців.

На предложенє згодила ся Німеччина і Австрія, а Росія його відкинула. Князь Карло запропонував в виду того, щоби цивільним полоненим позволено вернути у вітчину. Російське міністерство заграничних справ іменує комісію для розваженя того предложеня.

ства. Характеристичною його рисою стає остролук і перевага прямовісних ліній. Конструкція склепінь доведена до небувалої досп математичної досконалости, зосередоточене тягару склепінь на стовпах, чинить стіни поміж стовпами зайвими. Їх заступають велитенські вікна, а стовпи находять підмогу в складному устрою відпорників. Стиль се став клясичним висловом середновічної аскези і доґматизму. Люди прокляли землю, усе, що тілесне і дочасне і в хорій екстазі здіймали ся в небо. Ґотицький стиль, се рівночасно стиль католицизму, який паде з хвилею, як людськість прокидує ся з просоня і в повороті до пречистого мистецтва грецько-римських клясиків шукає ратунку від передчасної старости і повільної смерти.

Прийшло Відродженє, Ренесанс. В усіх царинах культури закипіло нове житя. Архитектура перестає бути виключною слугою церкви. Світське житє починає ставити до неї свої вимоги. Повстають палати і громадські будівлї. Позема лінія спокою і рівноваги вертає знова в архитектуру. Місце ґотицької пересади в декораціях займає смак і умірковане. Не могучи добути нових форм зі себе, людськість повертає до забутих грецько-римських клясиків, яких одначе приноровлює до житевих вимогів свого часу. Не бачимо тут холодно обміркованої схеми, кождий архитектурний твір творить цілість і тип для себе.

(Далі буде).

З насильств над Грецією.

АТЕНИ. (Б. Р.) Послїдне жаданє адмірала Фурне дотичило видачі 18 батерій пільної артилєрії, 16 батерій артилєрії гірської, 40.000 крісів, 45 скорострілів, 50 автомобілїв та богато скількости амуніції. Фурне заявив, що таку саму скількість видала Греція Німеччинї і Болгарам.

Грецьке правительство відповіло, що антант забрав дотепер Греції 191 новочасних армат та що принятє жаданя антанту було би актом неприязним супроти осередних держав і відібрало би Греції спромогу боронити ся.

„Оглядав руїни“...

„Głos narodu“ з дня 24 с. м. оповідає про три гостини бл. п. цїсаря в Галичинї. Підчас першої цїсар між иньшим „оглядав також руїни університетського ґмаху“ збомбардованого в 1848 р.

Так про се говорить „Głos narodu“, навіть не загикнувшись. Якаж ціль могла бути огляданя тих руїн, що були ділом тодїшного комаданта міста Гамерштайна. З цїлого тону польської статї виходило би, що або: співчутє або цїкавість повели на руїни бл. п. цїсаря. — Чогось иньшого так якби не припускав автор статї.

Тимчасом і одно і друге минає ся з історичною правдою, бо тою правдою є факт, що бл. п. цїсар Франц Йосиф I. прибув на руїни давного університету програмово, щоби положити угольний камінь під український „Народний Дім“.

Бл. п. цїсар прибув на торжество з цїлою своєю дружиною. був принятий на місци тисячами українського народу і його представиками, вислухав спеціяльної Служби Божої, взяв в руки кельню і тричі наложив нею вапно на камінь а в розмові з визначнїйшими Українцями на вступі з вдоволенєм зазначив: „Ось тут я між своїми Русинами“. Коли-ж опісля навідав ся до св. Юрської палати еп. Яхимович, там неначе відповів на повисші цїсарські слова так: „На широкім просторі монархії знайдете Ваше Величество чимало коронних країв, що вищі від нас і добробутом і просвітою; одначе ми не завидуємо їм тої височости, а будемо старати ся наздігнати їх. Але вірністю і привязанєм до Вашого Величества і династії вони не можуть нас перевисшити“.

Так представляє ся історична правда, в якій „Głos narodu“ не хоче бачити нині нічого більше, тільки якесь безпрограмове огляданє руїн університетського будинку. Чи головний мотив того криєть ся в якімсь незрозумілім анектованю особи бл. п. цїсаря тільки для галицьких Поляків, чи є се може новий курс трактованя галицьких Українців per non sunt.

НОВИНКИ.

Хто хоче, щоби у нас була самостійна, народна, а не субвенціонована полїтика, най посилає жертви на фонд „Народної оборони“. (Адреса: Юлїян Романчук, Wien I. Parlament.)

— **Цїсар для служби.** Покійний Цїсар Франц Йосиф I. записав своїм обом камердинерам Кетерови і Шамберґерови чверть мілїона корон.

— **Забальзамованє тїла.** В пятницю зняв проф. Маршаль посмертну маску з Покійного Цїсаря. В ночи слїдувало законсервованє тїла проф. Др. Калїскою і Др. Керцлем. Опісля убрано Покійного в ґальовий мундур маршалка і зложено в домовину.

— **Послїдний портрет пок. Цїсаря.** Послїдний портрет пок. Цїсаря малював проф. Пухінґер. а образ той був призначений для ґенеральної ґубернії люблинської. Образ ще не викінчений.

— **Присяга львівської станиці У. С. С. Цїсареви Карлови I.** На приказ стрілецької команди станула нині чета перебуваючих у Львові У. С. С. на подвірю касарнї о 8. год. рано. О пів до 9. удала ся чета на Службу Божу до Преображенської церкви, а вислухавши її повернула назад на подвірє касарнї, де курінний отаман др М. Волошин відбув перегляд і кількома ядерними словами пояснив вагу і святочність хвилї присяги. Звідси відмашерувала чета на подвірє корпусної команди. Після зложеня присяги офіцирами, Нїмцями і Поляками прийшла черга на У. С. С. які міровим сильним голосом ще раз повторили формулу присяги новому Цїсареви. Відтак перейшли У. С. С. рівним празничним ходом перед ґенералїцією і вернули до касарнї.

— **На добродійні цїли.** Відомий французький письменник Ромен Ролян, який дістав нагороду Нобля за 1915 рік, відддав цїлу суму на добродійні цїли.

— **Столяр доктором прав.** На днях відбула ся промоція на доктора прав бувшого столяра а під сю пору рахункового асистента Матвія Мінтеса. Др Мінтес рішив ся в 22. році житя віддатись науковим студіям. Нинї має він 38 лїт.

— **Застріленє російського полоненого.** Полонений Вімейовзов, що працював у військовій пекарнї в Будапештї відказав ся від послушеньства сторожі. Сторож-жовнїр був приневолений ужити оружа і стрілив до полоненого, який в пару хвиль опісля помер.

— **З ц. к. адмінїстрації податків.** Покликуючись на оповіщенє ц. к. краєвої дирекції скарбу в Бялій з дня 24. жовтня 1916 р. 91.139 о виготовленю і предкладаню властям податковим I. інстанції виказів Б. В. Г. до ужитку при вимірі податку доходового на рік 1917 подає ся сим до відомости П. Т. властителїв домів і льокаторів, що в виказах форм Б. В. Г. належить подати поіменно мешканців, зглядно членів родини їх, занятє і місце замешканя після стану з дня 15. грудня 1916 р. і викази сї предложити ц. к. адмінїстрації податків найдальше до 31, грудня 1916 р.

Виказ Б. має бути виповнений властителем дому винаймленого або його заступником, виказ В. чиншівниками а виказ Г. властителями домів невинаймлених.

Ті самі викази повинні виготовити властителї гостинниць і домів заїздних, або їх заступники, що до тих осіб, котрі довше ніж 3 місяцї без перерви мешкають.

В який спосіб мають бути повисші викази виповнені, вказують написи поодиноких рубрик і поука заміщена на першій сторонї сих друків.

Друки на повисші викази видає безплатно реґістратура ц. к. адмінїстрації податків (пл. Цлова ч. 1) на I. поверсї.

— **Українські народні школи в таборах полонених.** В кількох таборах полонених в Австрії і Німеччинї істнують правильно зорґанізовані українські народні школи, до яких ходять неграмотні або ті, що забули здобуту в російських школах грамоту полонені Українцї. Одна така школа в таборі S., названа іменем відомого українського педаґоґа Б. Гринченка, має чотири кляси і шість відділів і числить 234 учеників. Наука відбуваєть ся кождого дня від 7 до 10 години рано. Плян науки пристосовано очевидно до віку учнїв. У школї учать також нїмецької мови і технїчних наук.

„Приємно бачити, — пишуть про сю школу, — як кождого ранку кваплять ся до школи на лекції учнї, між якими немало і бородачів або навіть і тих, які колись кричали „не нада“. Приємно бачити їх усїх над пильною працею за шкільними столами. Тут не на словах, а на дїлї виповняють заповіт Гринченка: „Праця єдина з неволї нас вирве!“ (В.С.в.У.).

— **Новий мотив в творчости проф. Аксентовича.** На днях отворено виставку картин польського пастелїста, проф. краківської академії Аксентовича. Поміж своїми знаменитими портретами, студіями і композиціями виставив артист олїйну картину „Иордан“ (мабуть варіянт давно оброблюваного мотиву), воєнну картину „На згарищах“ та символїчну картину „Pojednanie“, по словам познаньського кореспондента зображуючу „сестринї обійми двох дівчат Польки і Українки що болїють над втратою рідної загороди, Видно — пише кореспондент — болїє артист над пропастию, що дїлить два братні племена. Під впливом того почуваня сотворив твір, що зворушує і приковує. Таку нотку сантиментальности стрічаємо у нього вперве“.

— **Наслїдки катасрофи в Архангельську** Як відомо, усї кораблї, що стояли в Архангельську знищені, що гірше для Россії то се, що весь засіб амуніції, яку хотїла Росія виратувати вилетів у воздух а американські і японські транспорти амуніції наспівають з трудом. В Петроградї одні впевняють, що огонь підложено умисно, щоби затерти слїди мілїонових надужить при фабрикації. Другі кажуть, що огонь підложили нїгілїсти а треті впевняють, що огонь підложили аґенти центральних держав.

— **Занепад московського всеславянства.** „Новое Время“ доносить: „Заснований з початку війни в Москві всеславянський комітет розпадаєть ся. Перший виступив з нього Ґучков, потім Ф. Котов та А. Сідоров, який виконував обовязки містоголови; нарештї заявили про свій вихід з числа членів славянського комітету В. Н. й I. Дурново. Причина масової втечі членів з всеславянського комітету та, що в його склад входять люди, працювати з якими неможливо“. Иньші російські часописи доносять уже про розвязанє всеславянського комітету, додаючи, що безпосередньою причиною розвязаня були спірки між членами комітету, заснованого для зміцненя солїдарности та збільшеня взаємних відносин між спорідненими славянськими народами. Виходячи з комітету, брати Дурново заявили, що вони не можуть працювати з людьми, які дбають не про добробут славянства, а про власні інтереси. Чи дбали відомі російські реакціонери Дурново про добробут славянства більше від иньших членів комітету, з якими вони не могли „працювати“, се дуже сумнївне. До відомостий про розклад та закритє всеславянського комітету в Москві треба додати, що саме Москва була найбільшим осередком всеславянської аґітації, демаґоґії та запоморочення славянських народів; а заснований незвичайно врочисто з початку війни й закритий тепер всеславянський комітет уважав ся одним з головних осередків всеславянського або, правильнійше сказати, всемосковського руху. Закритє сього комітету може бути символїстичним для занепаду цїлої полїтики російського войовничого панславізму. (ВСвУ.)

— **З житя полонених.** Ось що пишуть з одного табору полонених у Німеччинї про культурну працю в сїм таборі наших земляків.

Лише рік пройшов, як на добре почала ся просвітна праця в нашім таборі і тепер хотїло ся переглянути сей рік тяжкої боротьби та працї, застановивши ся над тим, що зроблено за сей час. В осени минулого року починаєть ся плянова просвітна дїяльність. Одна за другою повстають орґанізації: Центральний Комітет. Кооперативна Чайня, різбарня. Виклади й реферати по вечерам ведуть ся систематично та стягають за кождим разом все більше слухачів. Починають ся перші курси для неграмотних. Поволї, але крок за кроком ширить ся просвітна й орґанізаційна праця. Потреби часу викликують нові орґанізації. Повстає національна секція, де ведеть ся освідомлююча праця в національнім дусї, ширить ся соціяльна секція, котра освітлює соціяльно-полїтичні питаня. Театр набирає все більшої ваги й в звязку зі співацьким і музичним товариством, робить ся важним виховуючим чинником. Кождий новий день приносить деякий успіх у справі просвіти й орґанізації широких кругів полонених. Незвичайно велике значінє в дїлї освіти відіграє народна школа, котра повстає в серединї зими з окремих курсів. Вона притягує сотки полонених, число яких скоро добігає поважної цифри — 8000. В часї свого першого випуску в цвітнї сього року вона дає поверх 200 грамотних, що поступили до школи цїлком безграмотними, а зі старшої кляси випускає яких поверх ста цїлком свідомих щирих Українців. Тимчасом по орґанізаціях ведеть ся мозольна, непомітна на зверх праця. Тут також приходить ся починати з азбуки громадського житя. Ширить ся та набирає сили національна українська думка. Непомітно праця пускає такі глибокі корінї в широкі маси, що виплпває необхідність дати певну форму зміцнїлому національному почутю. Так повстає „Запорозька Січ“ — ґімнастичне та пожарниче товариство. Ще ранїйше закладаєть ся таборова часопись і таким чином закріпляєть ся вплив на вельми широкі верстви полонених, навіть поза табором, на робітничих командах. Ми не маємо можливости тут застановити ся навіть на всїх найважнїйших проявах просвітної працї, що вела ся через цїлий рік у таборі. Богато енерґії й тяжкої працї затрачено на поширенє вільної думки між полоненими. Але зерно впало на гарний ґрунт і дасть ще свої плоди в будуччинї. Як дитина напомацьки пішов наш полонений по новому шляху. З кождим кроком росли потреби його душі, цікавість і охота до знаня, а з ними набирала сили думка про кращу долю, сміливість і рішучість до боротьби. Тисячі книжок, що розходять ся з бібліотеки, многолюдність вечірнїх викладів, здисциплїнованість і оживленість орґанізаційних зібрань — все се свідчить, що полонений нашого табору проснув ся, думає, шукає і навіть уже тут бореть ся за свої думки й ідеали. Хай сї ідеали ще не викристалїзували ся вповнї, хай думки ще не цїлком ясні, але перший крок зроблено й тяжкий труд не пропав даром. Наскільки велике значінє буде мати ся праця

для житя цілого українського народу, трудно тепер сказати, лише можна сказати одно: ті тисячі полонених, що повернуть до дому, понесуть з собою свої нові вже думки; свое знане та могутне бажане волі свому народови.

Стократним гомоном понесуть ся відгуки теперішньої праці по всій широкій Україні. Там, на рідним ґрунті, під блакитним небом серед рідних широких степів неньки України, буйно виросте молодий прорість. Там ідеї перетворять ся в діло та приведуть народ, що проснув ся, до бажаної волі та незалежности. (ВСвУ).

ОПОВІСТКИ.

Неділя дня 26. падолиста 1916.

Нині: 26. падолиста гр.-кат. Иоанни, римо-кат. Конрада.

Завтра: 27. падолиста гр.-кат. Филипа, римо-кат. Валеряна.

З Товариства „Бурса св. Миколая“ в Перемишли. Річні Загальні Збори відбудуть ся зі звичайним дневним порядком в суботу дня 2. грудня о год. 7, зглядно 8 вечером в салі Руської Бесіди. За Виділ: А. Алиськевич. І. Поповський.

З Товариства шкільної помочи св. Кирила в Перемишли. Річні Загальні Збори відбудуть ся дня 8. грудня (в пятницю) о год. 5, зглядно 6 вечером в салі Руської Бесіди зі звичайним порядком. За Виділ: Алиськевич. Терлецький.

Послідні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ.

З дня 25. падолиста 1916.

На східнім фронті.

Фронт ґенерала полковника арх. Йосифа:

На північний схід від Турн-Северін ставлять відтяті там румунські війська завзятий опір. На долішній Алюті, досягли Німці східного берега. На північ від Рімнік Вальчеа зробив наступ австро-угорських і німецьких військ нові поступи. Полонено 3 офіцирів і 300 жовнярів. Ворожий наступ в околиці Бекас остав без успіху.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

Ніяких надзвичайних подій.

На італійськім фронті.

Сильна ескадра літаків обкинула дворець і ворожий табор в Прімоляно бомбами, з добрим успіхом. Усі літаки вернули цілo мимо сильного ворожого огню.

На півд.-східнім фронті.

Нічого важного.

Заступник шефа Ґенерального штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронті.

Ніяких надзвичайних подій.

На східнім фронті.

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

На південний захід від Риґи часами нагальніший огонь армат.

Фронт ґенерала полковника арх Йосифа:

В горах Ґіерґіє кріваво відбито ворожий наступ в околиці Батка Неаґра. На південь проти Алюти кріз Трансильванські Альпи заняли австро-угорські і німецькі війська кілька румунських місцевостий, помимо завзятого ворожого опору. Полонено 3 офіцирів і 300 жовнярів.

Опір ворога в области долішньої Алюти зломано. Ми перейшли ріку.

На західній границі Румунії боронять ся румунські курінї, відтяті від головної армії.

На балканськім фронті.

Фронт ґенерала пільного маршалка Макензена:

В Добруджі обосторонний огонь армат. По переході Дунаю з полудня, станули союзні війська на румунській землі.

В околиці Раковити брало населене знова участь в боротьбі проти наших військ.

Фронт македонський:

Нічого нового поза даремними наступами Італійців на північний захід Монастира і Сербів на північ від Грумістіє.

Перший ґенеральний кватирмайстер Людендорф.

Надіслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Зголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Ґольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19.